

Contemporary Conundrums

1 תלמוד בבלי מסכת סוטה דף מח עמוד א

משבטלה סנהדרין - בטל השיר מבית המשתאות, שנאמר: +ישעיהו כד+ בשיר לא ישתו יין וגו'.

2 תלמוד בבלי מסכת גיטין דף ז עמוד א

שלחו ליה למר עוקבא: זמרא מנא לן דאסיר? שרטט וכתב להו: +הושע ט'+ אל תשמח ישראל אל גיל בעמים. ולישלח להו מהכא: +ישעיהו כ"ד+ בשיר לא ישתו יין ימר שכר לשותו! אי מההוא, ה"א ה"מ זמרא דמנא, אבל דפומא שרי, קמ"ל. (רש"י - זמרא - לשורר בבית המשתאות. ימר שכר - יהא מר.)

3 רש"י מסכת גיטין דף ז עמוד א

4 שולחן ערוך אורח חיים סימן תקס סעיף ג

וכן גזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר לשמח בהם; הגה: ויש אומרים דוקא מי שרגיל בהם, כגון המלכים שעומדים ושוכבים בכלי שיר או בבית המשתה (טור), ואסור לשומעם מפני החורבן; ואפילו שיר בפה על היין, אסורה שנאמר: בשיר לא ישתו יין (ישעיהו כד, ט) וכבר נהגו כל ישראל לומר דברי תשבחות או שיר של הודאות וזכרון חסדי הקדוש ברוך הוא, על היין. הגה: וכן לצורך מצוה, כגון, בבית חתן וכלה, הכל שרי (תוספות וסמ"ג והגהות מיימוני).

5 שולחן ערוך אורח חיים סימן תצג סעיף א

נוהגים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת עד ל"ג לעומר, מפני שבאותו זמן מתו תלמידי רבי עקיבא; אבל לארס ולקדש, שפיר דמי, ונשואין נמי, מי שקפץ וכנס אין עונשין אותו. הגה: מיהו מל"ג בעומר ואילך הכל שרי (אבודרהם ב"י ומנהגים).

6 מגן אברהם שם

אבל לעשות ריקודין ומחולות של רשות נהגו לאסור ונ"ל שאף מי שעשה שדוכים אסור לעשות ריקודין ומחולות:

7 ערוך השולחן אורח חיים סימן תצג סעיף ב

ולפיכך נהגו כל ישראל מימות הגאונים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת ולא חילקו בין נשואין דמצוה כגון מי שלא קיים עדיין פריה ורביה אם לאו ואע"ג דבאבלות גמורה יש חילוקים מ"מ בכאן החמירו על עצמן ומ"מ מי שקפץ וכנס אין עונשין אותו כיון שעשה מצוה וכ"ש כשראה שיכול השידוך להתבטל אבל לארס ולקדש שפיר דמי וכן אצלנו לעשות שידוכים ולכתוב תנאים מותר שמא יקדמנו אחר ומותר לעשות סעודה אך לא בריקודין ומחולות וכ"ש שאסור ליזמר בכלי זמר וכן סעודת הרשות מותר כמו סעודות מריעות ובלבד בלא ריקודין ומחולות:

8 שו"ת אגרות משה חלק או"ח א סימן קסו

בדבר איסור שמיעת קול זמר משחרב ביהמ"ק, הנה בגיטין דף ז' משמע דאין חלוק בין זמרא דמנא לזמרא דפומא, אבל האיסור פרש"י שהוא לשורר בבית המשתאות, וכן כתבו התוס' שם /גיטין ז/ מטעם דכן משמע בגמ' שם מדקאמר ולישלח ליה מהכא בשיר לא ישתו וכן הוא לשון המשנה בסוטה דף מ"ח משבטלה סנהדרין בטל שיר בבית המשתאות. אך הוסיפו דראוי להחמיר בכיוצא דהוא בירושלמי דהוה קאים ודמיר בזמרא שמתענג ביותר, וזהו כוונת הטור או"ח סי' תק"ס שכתב ופרש"י כגון לשורר בבית המשתה והתוס' מפרשים דאפילו בלא משתה נמי דוקא למי שרגיל בכך. ונראה פשוט שלא פליגי דכן משמע לשון התוס' דראוי להחמיר בכיוצא כוונתם בכה"ג, דלמי שרגיל בכך שמתענג ביותר דמי לבית המשתאות לכל אדם אף שאינם רגילין דג"כ הוא תענוג ביותר. וכן איתא ברמ"א סעי' ג' שכתב ויש אומרים דוקא מי שרגיל בהם כגון המלכים שעומדים ושוכבים בכלי שיר או בבית המשתה ופי' במג"א /או"ח תק"ס/ סק"ח דבבית המשתה אסור אפילו למי שאינו רגיל בהם, והוא משום דטעם אחד להם וחזינן שמפרש שלא פליגי רש"י ותוס'.

אבל שיטת הרמב"ם בפ"ה מתעניות הי"ד שמחלק דבכלי שיר אסור בכל מקום אפילו שלא בבית המשתאות וא"כ הוא גם לכל אדם אפילו לאינו רגיל ובשירה בפה אסור רק על היין וכן הביא שם הטור /או"ח תק"ס/ בשם הרמב"ם בחבורו וכן פסק המחבר בש"ע וזה תמוה מנא להו חלוק בין כלי שיר לזמרא בפומא שלכאורה הוא דלא כגמ' דגיטין. היוצא מזה דפומא אין לאסור שלא בבית המשתה ולמי שאינו רגיל משום דכמעט כל הראשונים מתירין רק הרמב"ם בתשובתו נגד עצמו בהלכותיו... אבל ודאי מהראוי לבעל נפש להחמיר כהרמב"ם בתשובתו והב"ח פסק כותיה אף שראיתו אינה כלום מ"מ ראוי להחמיר. ובזמרא דמנא אסור בכל מקום שכן סובר הרמב"ם והמחבר... ואם הוא לדבר מצוה משמע מתוס' ומרמ"א שמותר אף שאינו לשמחת חתן וכלה דהא נקטו

9 הלכות חג בחג עמוד סב

בזמנים שנוהגים היתר כגון עד ר"ח אייר או אחר ל"ג כעומר או מר"ח סיון עד שבועות כל קהילה לפי מנהגה יש להסתפק אם מותר ברקודין ומחולות של רשותם ובמקום צורך יש להקל בזה בשמיעת שירים וכדו' ולכן נוהגין שלא לשמוע תזמורת וכלי נגינה ו"טייפ" בימי הספירה ואם יש בו צורך גדול כגון מי שיש לו מרה שחורה וריבוי עצמות וכדו' ועלול להגיע עי"י לאיסורים יותר חמורים ישאל חכם.

10 שו"ת שבט הלוי חלק ח סימן קכז

בענין שמיעת ניגונים מטיעפ רעקארדער בימי המצרים, כבר בארתי בשבט הלוי ח"ב סי' נ"ז דטיעפ הוא כלי שיר גמור, וא"כ לא מבעיא בבין המצרים דאסור עפ"י המבואר או"ח סי' תקנ"א, אלא אפילו כל השנה הוה בכלל כלי שיר כאשר הוכחתי מדברי הרמב"ם שם, ע"פ המבואר או"ח סי' תק"ס, ולדעתי אפילו אם הטיעפ נעשה משירה בפה נהפך לכלי שיר, אלא שכהיום מקילים אפילו מדקדקים בזה, ויש ללמד עליהם זכות, ופעמים הרבה עושים לפקח עצבותי ושרי, ובפרט בנשים שכיח זה, ובמק"א [ח"ו סי' ס"ט] הארכתני יותר בנדון זה.

11 שו"ת אז נדברו ח:נח

ג) ואחדות המכשירים של זמנינו כמו הרדיו הטייפר קודר וכר אם דינם ככלי או כשירה בפה גם זה פשוט דמה שנקלט משירה בפה דיגה כשירה בפה ומה שנקלט מכלי זמר המצוי ברדיו דינו ככלי שיר.

ושוב עיינתי דאין הכרח להקלטות של שירה בפה דדינו כפה ולא ככלי דייל דכיון שאין נזכר של כלי דוקא אלא העיקר משום שמחה יתירה דאסור מפני חורבן בית אלקינו (ולא משום ביטול כלי שיר שהרי נקטינן דעיקר שירה בפה) אי"כ אין הבדל בכלי אם הכלי עצמה משמיע קול או שנקלט בכלי מהפה. ועיין מה שכתבתי בבית ברוך כלל י' ס"ק ל"ב אודות מקלט רדיו מסתימת הדברים נראה דהוי כשירה בפה. אבל העיקר נ"ל דהוי ככלי. וברדיו יש גם שירה בכלי ממש.

ח וילבר, בנימין יהושע בן ברוך עמוד מס 139 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

12 שו"ת שבט הלוי חלק ו סימן סט

והנה להלכה כח' הרמ"א או"ח סי' תק"ס סי"ג די"א דוקא מי שרגיל בהם כגון המלכים שטומדים ושוכבים בכלי שיר או צבית המשחה ע"כ, ודבר פשוט דהא דיון שנתרבו כ"כ הכלי שיר הלכ' יודע שזה נקרא רגיל בהם כידוע ממנהג המחזיקים כלום אלה, ומכ"ש הפותחים הרדיו בצוקר צעת קימה צתכנית זמר הצוקר וכיו"צ צערצ וצעת סעודה דאוסור גמור הוא ע"פ הלכה.

ולמעשה לבושחיו ונלערינו כמעט נשכח הלכה פסוקה ^{ה"ה}הזאת, ואין לנו למוד זכות גמור, ומיהו עכ"פ אלו השומעים הכלי שיר שמשמיעים זמר קודש זמר מלוא לעורר הלבבות, ומכ"ש צעת סעודה חתונה מותר, במקום שאין איסור מיוחד לכך כמו צירושלים עיב"ק כידוע, או למי ו ואזנר, שמואל הלוי עמוד מס 74 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

למי ששומע לפקח עצבותו ש"ל שבגדר מלוא הוא, כאשר כבר כי הגאון מהרש"ג ח"ב סי' קנ"ה — ופשיטא דאין זה גותן היתר ללמוד כלי שיר ולהחזיק סתם ע"מ לשורר סתם, וגורם חמור מזה שהולכם ללמוד צמקומות אסורים, וצאים שם לידי איסור תערוצת אנשים וגשים, וגם לריכים לשורר צפה ולהכשיל צקול צאשה ערוכה. ע"ע ח"ה סי' קב"ז-ב ^{ה"ה}

ו ואזנר, שמואל הלוי עמוד מס 74 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

והנה אין בידיו לצער צעת אחת הפרטת הזאת, ואשרי אדם שומע לי לא לפרוץ צזה, ועכ"פ חלילה להחזיק צבית הכלי שיר שקוראים כהיום אורגאן שכולל כמה כלי שיר ורבותיו ואצותיו הקפידו מאד על זה, ומי יתן שדורינו יצין שכל החיים שלנו וכל הנהגת הצית צית חרדי ויראי ה' לריך שיהי משוער ע"פ הלכה ושו"ע וצכלל זה ענין הני"ל, וצצות זה חכה לראות צשמחת גאולתי ^{ה"ה} ופדות נפשינו.

ו ואזנר, שמואל הלוי עמוד מס 74 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

13 שו"ת פאת שדר א:נו

ואחת נדדה חידוש די"ל שמעולם לא גזרו אלא בניגון של שמחה וכדומה ולא בניגון של יר"ש, ולדעתי אין ה"פאטיפון" הזה מנגן ניגון של יר"ש, ומעולם לא שמענו מי שטעה תשובה מחמת כלי זמר שבציתו, רק שחובל לומר שהוא מנגן א מונק, שמואל דוד בן רפאל שלום שאול הכהן עמוד מס 122 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

